

Sygn. akt V ACa 668/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – V Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zbigniew Koźma (spr.)
Sędziowie:	SA Hanna Rucińska SA Teresa Karczyńska - Szumilas
Protokolant:	sekretarz sądowy Barbara Tobiasz

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2017 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa B. L. (1) i D. L.

przeciwko B. F.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 13 czerwca 2016 r. sygn. akt I C 545/15

I. oddala apelację;

II. nie obciąża powodów kosztami postępowania apelacyjnego;

III. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w B. na rzecz adwokata B. M. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu w postępowaniu apelacyjnym;

IV. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w B. na rzecz radcy prawnego K. K. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt V ACa 668/16

UZASADNIENIE

Powodowie, B. L. (1) i D. L., po sprecyzowaniu swojego żądania w sprawie przez ustanowionego pełnomocnika z urzędu, wniosli

o zobowiązanie pozwanej B. F. do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu przez nią na rzecz powodów prawa własności udziału w wysokości 1/2 części w zabudowanej nieruchomości rolnej, położonej w P., gmina D. o powierzchni 8.6840 ha, dla której prowadzona jest księga wieczysta

nr (...) oraz prawa własności udziału w wysokości 1/2 części

w niezabudowanej nieruchomości rolnej, położonej w P., o powierzchni

5.98 ha, dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...) oraz

o zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów pełnomocnika ustanowionego z urzędu. W uzasadnieniu żądania wskazano, że w dniu 15 marca 1995r. strony zawarły umowę darowizny w formie aktu notarialnego, na mocy której pozwana otrzymała wraz z mężem do majątku wspólnego prawo własności zabudowanej i niezabudowanych nieruchomości, położonej w P. i jednocześnie pozwana została zobowiązana m.in. do zapewnienia powodom ogrzania mieszkania w okresie grzewczym, opieki w razie choroby lub niemocy starszej w tym pomocy lekarskiej, dostarczenia w okresie wielkanocnym jednego tucznika świnii o wadze 100 kg. Stan zdrowia powodów świadczy o konieczności sprawowania nad nimi stałej opieki z uwagi na stan ich zdrowia, (...) i nie są zdolni

do samodzielnej egzystencji, wymagają pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego i dowozie do placówek zdrowia. Nadto gospodarstwo i znajdujące się na nim budynki,

w tym mieszkalny, wymagają remontów i nakładów finansowych.(...) pozwana praktycznie

od czasu dokonania darowizny nie wywiązywała się z zobowiązań wynikających z umowy. Podniesiono, że od 2001r. pozwana nie przebywała na gospodarstwie, nie interesowała się powodami, w związku z czym powodowie wielokrotnie zwracali się do pozwanej

o wywiązywanie się z ciężących na niej obowiązków, lecz bezskutecznie.

To spowodowało, że powodowie wystąpili na drogę sądową i w sprawie o sygn. akt

(...), w której syn powodów uznał powództwo, Sąd zobowiązał go do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie przeniesienia 1/2 przysługującego mu udziału

we wskazanych nieruchomościach. W toku tej sprawy pozwany podnosił, że nie ma uzasadnienia dla odwołania darowizny, albowiem będzie wywiązywać się ze swoich obowiązków wobec powodów. Pomimo zapewnień i wezwań powodów, do tego

nie doszło. Wobec powyższego, zdaniem powodów, należy uznać, że pozwana dopuściła się rażącej niewdzięczności poprzez uporczywe niewywiązywanie się z ciężących na niej zobowiązań, wynikających z umowy darowizny, powodowie nie przebaczyli pozwanej, dokonując darowizny liczyli na jej pomoc, w przeciwnym wypadku nie dokonaliby darowizny, pozwana zaś wiedziała o stanie zdrowia powodów, a mimo to jej zachowanie nie uległo zmianie.

Wskazano także, że koniecznym jest dokonywanie oceny sprawy

na płaszczyźnie stosunków i obowiązków rodzinnych, albowiem darowizna dotyczy osób najbliższych, istniejący do tej pory konflikt pomiędzy powodami a pozwaną, powstały

na tle rozpadu związku małżeńskiego pozwanej z synem powodów, nie ma obecnie wpływu na zdolność pozwanej do realizowania jej obowiązków. Powodowie

po zakończeniu poprzedniej sprawy, wobec deklaracji pozwanej, a także mając na uwadze pogarszający się stan zdrowia oraz upływ czasu od daty rozpadu małżeństwa, zdecydowali się nie podnosić więcej tych kwestii, gdyby tylko pozwana wykonała swoje deklaracje

i była gotowa podjąć się opieki nad nimi, nie podejmowali kwestii spornych, oczekując na pozytywny gest z jej strony, co jednak nie nastąpiło.

Pozwana, w odpowiedzi na pozew, wniosła o oddalenie powództwa i o zasądzenie kosztów pomocy prawnej świadczonej pozwanej z urzędu. W uzasadnieniu w/w pisma wskazała, że w dacie darowizny pozostawała w związku małżeńskim z synem powodów

i w trakcie wspólnego zamieszkiwania pomiędzy stronami dochodziło do nieporozumień

i konfliktów, w związku z czym pozwana zamieszkiwała z nim wspólnie do października 2002r. i wówczas wyprowadziła się do swojej matki, (...) Pozwana podniosła, że powodowie dwukrotnie w 2007 i w 2011 roku występowali

z żądaniem zobowiązania pozwanej do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie przeniesienia na powodów połowy wymienionych nieruchomości i dwukrotnie Sąd oddalił powództwa powodów. Powołując się na pojęcie rażącej niewdzięczności

w oparciu o orzecznictwo i poglądy doktryny, pozwana podniosła, że od daty zakończenia postępowania w 2013r. swoim postępowaniem nie uczyniła nic, co mogłoby uzasadniać, iż wobec powodów była niewdzięczna. Pozwana nie kontaktowała się z powodami,

co spowodowane było urazem w stosunku do powodów i byłego męża związanym

z krzywdą, jaką w jej odczuciu jej wyrządzili, zaprzeczyła także, aby to powodowie w tym okresie prosili pozwaną o pomoc. Ponadto pomiędzy stronami istniał daleko idący konflikt i z tego powodu trudno oczekiwać, aby pozwana oferowała swoją pomoc, tym bardziej że powodowie takiej pomocy nie oczekiwali i nie zwracali się o to. Pozwana wskazała, że w sąsiedztwie powodów mieszkają dwie ich córki oraz syn, którzy mogą pomagać, a nadto z powodami mieszka syn a były mąż pozwanej i w gospodarstwie pomaga wnuk powodów a syn pozwanej. W związku z tym nie doszło po stronie pozwanej do rażącej niewdzięczności, bo istotnym jest także zachowanie darczyńcy.

Ponadto sama pozwana nie może korzystać z przedmiotu darowizny pomimo tego,

że jest współwłaścicielem, nie może uprawiać ziemi i nie czerpie z niej korzyści, a sama mieszka u córki.

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2016r. Sąd Okręgowy w B. oddalił powództwo (pkt 1), odstąpił od obciążenia powodów kosztami procesu (pkt 2), przyznał ze Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w B. na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokata B. M. w B. kwotę 4.428 zł tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej świadczonej z urzędu (pkt 3) oraz przyznał ze Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w B. na rzecz Kancelarii Radcy Prawnego K. K. w B. kwotę 4.428 zł tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej świadczonej z urzędu (pkt 4).

Sąd I instancji ustalił, że w dniu 15 marca 1995r. powodowie darowali synowi J. L. i jego żonie B. L. (2), do ich majątku wspólnego, gospodarstwo rolne, położone w P., gmina D., zapisane

w księgach wieczystych nr (...), wraz z całym żywym i martwym inwentarzem ruchomym. Jednocześnie obdarowani ustanowili na rzecz powodów nieodpłatną i dożywotnią służebność osobistą mieszkania wraz z opieką w razie choroby lub niemocy starszej, w tym pomoc lekarską, nadto zobowiązali się wydać darczyńcom

do dożywotniego i nieodpłatnego użytkowania działkę gruntu wraz z narzędziami

i maszynami do jej uprawy oraz dostarczyć rocznie jednego świniaka o wadze 100 kg

na Święta Wielkanocne oraz sześćset kilogramów mieszanki po żniwach do dnia

15-tego września każdego roku. Pozwana co najmniej od 2002r. nie przebywa

na nieruchomości będącej przedmiotem darowizny, z uwagi na zaistniały konflikt pomiędzy nią, a jej mężem i jego rodzicami – powodami w sprawie. (...) Powodowie są skonfliktowani z pozwaną, ostatni raz mieli z nią kontakt przy okazji sprawy sądowej, wytoczonej przez powodów w 2011r. Istniejący konflikt powoduje, że powodowie

nie chcą, aby pozwana się nimi opiekowała i od 2013r. nie zwracali się do pozwanej

o jakąkolwiek pomoc, jak również nie chcą, aby z nimi zamieszkała i nie oczekują od niej żadnej pomocy finansowej.

Tak jest od czasu, gdy jeszcze przed wyprowadzeniem się pozwanej z nieruchomości, miały miejsce interwencje Policji w związku z zachowaniem stron. Z tego powodu także sama pozwana nie chciała kontaktować się z powodami.

Te relacje po 2013r. nie zmieniły się. Przed 2013r., w czasie gdy trwało jeszcze postępowanie z wcześniejszego żądania powodów o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie zwrotnego przeniesienia własności

darowanych nieruchomości, powodowie napisali do pozwanej list z prośbą, aby wróciła. Obecnie razem z powodami mieszka ich syn, a były mąż pozwanej - J. L., który opiekuje się rodzicami, a także razem z wnukiem powodów, a synem pozwanej – M. L., uprawia ziemię na tym gospodarstwie. Syn powodów składa wnioski o dopłaty unijne i

takie otrzymuje w kwocie około 14.000 zł rocznie. Ostatnio syn powodów dokonuje remontów na gospodarstwie. Powodowie mieli wiedzę od wnuka o miejscu zamieszkania pozwanej w Polsce w czasie, gdy zamieszkała razem z siostrą. Powodowie wiedzieli także, że pozwana w związku z pracą przebywa (...). Powodowie z uwagi na wiek i stan

zdrowia wymagają opieki, powódka (...)

(...).

(...). Ten stan zdrowia był znany pozwanej już w toku poprzednich spraw pomiędzy stronami, opartych o przedmiot darowizny. Pozwana nie deklarowała

w jej toku, aby była skłonna pomagać powodom. Już w 2007r. powodowie wystąpili z żądaniem zobowiązania pozwanej do zwrotnego przeniesienia darowanych nieruchomości i ponownie wystąpili z takim żądaniem w 2011r., powołując się na przesłankę rażącej niewdzięczności. Oba powództwa w stosunku do pozwanej zostały oddalone, ostatecznie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 24 lipca 2013r., z uwagi na brak spełnienia po stronie pozwanej przesłanki rażącej niewdzięczności, a to z uwagi na istniejący pomiędzy stronami konflikt, który stał się przyczyną braku oferowania pomocy powodom przez pozwaną.

Sąd Okręgowy wskazał, że powyższych ustaleń faktycznych dokonał na podstawie zeznań świadków, zeznań stron oraz dokumentów znajdujących się w aktach oraz w oparciu o akta zakończonej sprawy (...).

W świetle przedstawionych wyżej okoliczności w ocenie Sądu Okręgowego powództwo było nieuzasadnione. Przede wszystkim Sąd ten wskazał, że zgodnie z treścią art. 900 k.c. odwołanie darowizny następuje przez oświadczenie złożone obdarowanemu na piśmie. W niniejszej sprawie powodowie nie wskazywali, aby w związku z zakończeniem dwóch poprzednich spraw w tym samym przedmiocie, złożyli wobec pozwanej takie oświadczenie na piśmie, które wskazywałoby na przesłanki odwołania darowizny w związku z nowym żądaniem, wniesionym w tej sprawie. W związku z tym zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem należało przyjąć, że to pozew w tej sprawie z dnia 20 lipca 2015r., złożony w Sądzie w lipcu 2015r., z chwilą doręczenia go pozwanej, stanowi dokument zastępujący owe oświadczenie w przedmiocie odwołania darowizny.

W związku z tym dalej wskazać trzeba na treść art. 899 § 3 k.c. zgodnie, z którym darowizna nie może być odwołana po upływie roku od dnia, w którym uprawniony do odwołania dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego. Mając na uwadze treść pozwu, a także pismo precyzujące żądanie powodów, sporządzone przez ustanowionego dla nich pełnomocnika z urzędu, a nadto treść zeznań samego powoda B. L. (1), przesłuchanego w charakterze strony, Sąd Okręgowy wskazał, iż powodowie w niniejszej sprawie upatrywali okoliczności, które ich zdaniem wypełniały przesłankę rażącej niewdzięczności w zdarzeniach, które miały miejsce już w 2002r., w związku z wyprowadzeniem się pozwanej, w zaistniałym jeszcze wcześniej konflikcie związanym ze związkiem małżeńskim pozwanej z synem powodów J. L. i w związku z tym podnieśli brak jakiegokolwiek zainteresowania ze strony pozwanej ich osobami. Pomijając w tym miejscu fakt, iż okoliczności te były już przedmiotem rozpoznania przez Sądy w dwóch wcześniejszych sprawach, powoływanie się na nie ponownie w niniejszej sprawie, uznać należy za nieuzasadnione, skoro nie dotyczyły one okresu roku, poprzedzającego datę wytoczenia powództwa

i już li tylko z tego powodu ponowne powództwo podlegało oddaleniu. Podnieść bowiem trzeba, że fakt w zasadzie bierności w zachowaniu nie tylko pozwanej, wskazywany w podstawie faktycznej powództwa, ale i powodów, nie był okolicznością nową, zaistniałą dopiero po 2013r., kiedy to zakończona została poprzednia sprawa cywilna w tym samym przedmiocie, ale występowała ona już wcześniej i nie stanowiła dostatecznej przesłanki dla uwzględnienia powództwa w stosunku do pozwanej. W związku z tym także treść przedłożonego do pozwu odpisu wyroku w sprawie karnej z dnia 22 maja 2006r.

(k. 26 akt) nie mogła mieć wpływu na ocenę w tej sprawie, z uwagi na datę orzeczenia i w związku z tym uzyskanie wiedzy o tej ewentualnej podstawie, co zresztą było już także przedmiotem wcześniejszej sprawy, wytoczonej już w 2007r. i okoliczność ta została również oceniona na niekorzyść strony powodowej, co wynika z treści akt sprawy (...) Sądu Okręgowego w B.. Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy stwierdził, że oceniając sprawę w tym także aspekcie, brak było podstaw do przypisania pozwanej w jej zachowaniu cech rażącej niewdzięczności z art. 898 § 1 k.c. Należy wskazać, że w orzecznictwie wskazuje się na konieczność obiektywizowania tego pojęcia, którego nie można interpretować w oderwaniu od postawy obu stron umowy. Analizując, czy doszło do rażącej niewdzięczności obdarowanego nie można pomijać przyczyn konfliktu między stronami. Dokonując oceny zachowania się pozwanej należy odnieść się do sytuacji, jaka miała miejsce po wydaniu przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyroku

z dnia 24 lipca 2013r. Od tego okresu w niczym nie zmieniło się zachowanie obu stron, w porównaniu w okresie wcześniejszym, albowiem pozwana nadal nie oferowała powodom pomocy, do jakiej była zobowiązana na podstawie umowy darowizny z 1995r., ale jednocześnie powodowie nie żądali od pozwanej świadczenia tej pomocy. Przyczyną takiego stanu rzeczy był istniejący wówczas i obecnie konflikt na tle małżeństwa pozwanej z synem powodów, a to było już przedmiotem rozważań Sądów w dwóch poprzednio zakończonych sprawach. Zupełnie nieuzasadnione były twierdzenia z pism powodów, jakoby zwracali się oni po 2013r. o pomoc do pozwanej, bo sam powód temu zaprzeczył w treści swoich zeznań i potwierdzili to następnie świadkowie, którzy

wskazali jedynie na jeden list w toku poprzedniej sprawy, a zatem przed 2013r. Jednocześnie ustalono, że sama pozwana w toku poprzedniej sprawy nie deklarowała pomocy, co przyznał sam powód, który podkreślił, że nie oczekuje od pozwanej jakiegokolwiek pomocy,

czy to faktycznej czy finansowej. Sama treść sprecyzowanego żądania wskazuje na to, że powodowie także, od czasu zakończenia sprawy w 2013r., zachowali bierność, oczekując niejako na ruch ze strony pozwanej. Z kolei jej bierność była uzasadniona nadal istniejącym konfliktem, czego potwierdzeniem były słowa, wypowiedziane przez powoda w trakcie jego przesłuchania. Nie było też tak, że powodowie nie wiedzieli, gdzie mają zwrócić się do pozwanej o pomoc, bowiem nie znali jej adresu. Z zeznań świadka M. L. wynika, że powodowie wiedzieli, gdzie pozwana przebywa, zatem jeśli byłaby taka ich wola, mogli skierować do niej odpowiednią prośbę, czy żądanie. Jednak takiej woli nie wyrażali. Zresztą miejsce zamieszkania pozwanej było znane powodów

na etapie wcześniejszej sprawy cywilnej, już wówczas bowiem pozwana pracowała (...) i mieszkała u siostry. Nadto na marginesie w sprawie ustalono także,

że faktycznie to m.in. syn powodów J. L., który z nimi mieszka, sprawując nad nimi opiekę, wraz z wnukiem powodów, a także wspólnie uprawiają ziemię. Syn powodów uzyskuje z tego korzyści finansowe i obecnie dokonuje także remontów na gospodarstwie. W ocenie Sądu Okręgowego w zaistniałej sytuacji pozostawiania przez pozwaną w konflikcie z powodami, brak jej aktywności w oferowaniu swojej pomocy powodom, nie może być traktowany jako zachowanie rażąco niewdzięczne, należy bowiem zauważyć, że pierwotną przyczyną konfliktu między powodami a pozwaną były konflikty na tle małżeńskim, co zresztą pełnomocnik powodów potwierdził w piśmie precyzującym żądanie powodów, a następnie obie strony trwały w tym konflikcie, utrzymując negatywne nastawianie względem siebie, co potwierdził sam powód treścią swoich zeznań. W zaistniałej sytuacji trudno zatem czynić pozwanej zarzut, iż nie świadczy ona pomocy na rzecz powodów. W konsekwencji powyższego Sąd Okręgowy oddalił żądanie powodów na podstawie art. 898 § 1 k.c. a contrario (punkt 1 wyroku). Jednocześnie Sąd ten zastosował wobec powodów przywilej wynikający

z art. 102 k.p.c. i odstąpił od obciążenia ich kosztami procesu (punkt 2 wyroku), mając na uwadze nie tylko ich trudną sytuację materialną, która stanowiła wcześniej podstawę do zwolnienia ich od kosztów sądowych, ale również całokształt okoliczności sprawy, która dotyczyła osób do niedawna sobie bliskich i to, że poprzez wytoczenie kolejnego powództwa powodowie nadal mają silną, choć wyłącznie subiektywną ocenę,

co do zasadności swoich twierdzeń, zapewne mając na uwadze powstały konflikt i odniesione z tego tytułu krzywdy, które wszakże dotyczą także i pozwanej. W związku z tym Sąd Okręgowy przyznał na rzecz pełnomocników, ustanowionych dla stron w sprawie z urzędu, zwrot kosztów pomocy prawnej, zgodnie z przepisami mających zastosowanie rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie i odpowiedniego w sprawie opłat za czynności radców prawnych (punkty 3 i 4 wyroku).

Od powyższego wyroku apelację wnieśli powodowie w części, tj. w zakresie jego punktu 1.

Zaskarżonemu wyrokowi powodowie zarzucili:

1) naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 898 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że pozwana nie dopuściła się względem powodów rażącej niewdzięczności podczas, gdy z materiału dowodowego zebranego w sprawie, w tym zeznań świadków J. L., M. L., R. N., jak również z przesłuchania stron wynika, że pozwana pomimo

świadomości złego stanu zdrowotnego powodów oraz wiedzy o spoczywających na niej wobec powodów obowiązkach wynikających z zawartej umowy darowizny nie świadczyła na rzecz powodów (w tym również w okresie po lipcu 2013r. do chwili obecnej) jakiegokolwiek pomocy - czy to osobistej, czy też polegającej na zapewnieniu jakiegokolwiek osoby w swoim zastępstwie, czy też choćby finansowej, czym dopuściła się rażącej niewdzięczności wobec powodów,

2) naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 § 1 k.p.c. w zw. z art. 258 k.p.c. w zw.

z art. 162 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego strony powodowej w przedmiocie dopuszczenia dowodu z zeznań świadka M. S. podczas, gdy dowód ten był istotny i konieczny do właściwego rozpoznania całości sprawy,

w szczególności dla ustalenia, czy pozwana wywiązywała się z ciążących na niej obowiązków, tj. świadczeń na rzecz powodów zgodnie z umową darowizny zawartą

w dniu 15 marca 1995r. w formie aktu notarialnego przed notariuszem E. P.(...), wzywania pozwanej przez powodów do wywiązywania się z ciążących na niej zobowiązań, a tym samym rażącej niewdzięczności pozwanej wobec powodów;

3) naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zeznań powoda B. L. (1) polegającą na uznaniu, iż powodowie nie oczekiwali od pozwanej jakiegokolwiek pomocy podczas, gdy z całokształtu tych zeznań wynika,

że powodowie pomocy takiej oczekiwali od pozwanej (tym bardziej z uwagi na stan swojego zdrowia), jednakże zważywszy na przykre doświadczenia powodów w okresie, kiedy pozwana z nimi przebywała (tj. agresywne zachowanie pozwanej w stosunku

do powodów oraz nieżyczliwy, czy wręcz wulgarny sposób odnoszenia się do powodów przez pozwaną) obawiali się oni pozwanej i oczekiwali, iż przejawem rzeczywistej zmiany nastawienia pozwanej wobec powodów będzie właśnie fakt dobrowolnego zainteresowania się przez pozwaną losem powodów oraz propozycja z jej strony udzielenia im jakiegokolwiek formy pomocy.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zobowiązanie pozwanej B. F. do złożenia oświadczenia woli

(...)

(...)

(...) oraz o zasądzenie od pozwanej solidarnie

na rzecz powodów kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz ustanowionego z urzędu pełnomocnika, według norm prawem przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwana, pismem z dnia 17 sierpnia 2016r., wniosła

o jej oddalenie oraz o zasądzenie od Skarbu Państwa zwrotu kosztów pomocy prawnej świadczonej pozwanej z urzędu w postępowaniu odwoławczym, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje:

Apelacja powodów nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia Sądu I instancji dokonane w sprawie oraz wyciągnięte na podstawie tych ustaleń wnioski, czyniąc z nich integralną część swoich ustaleń.

Na wstępie podkreślić należy, że jak wynika z ustaleń Sądu I instancji powodowie wystąpili z żądaniem przeciwko pozwanej zgłoszonym w niniejszej sprawie już po raz trzeci, a ich poprzednie powództwa z 2007r. i z 2011r. zostały przez sąd prawomocnie oddalone.

Nadto stwierdzić należy, że na aprobatę zasługuje pogląd Sądu I instancji wyrażony w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że skoro powodowie nie wykazali by przed wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie złożyli wymagane przepisem art. 900 k.c. oświadczenie o odwołaniu darowizny na piśmie, to pozew złożony w niniejszej sprawie stanowi

dokument zastępujący to oświadczenie woli, zaś jego uzasadnieniem stosownie do art. 899 § 3 k.p.c. mogą być wyłącznie okoliczności, jakie miały miejsce w roku poprzedzającym doręczenie pozwanej odpisu pozwu.

W związku z zarzutami apelacji powodów wskazać też należy na przyznanie przez powoda w postępowaniu przed Sądem I instancji, że nie ma kontaktu z pozwaną od 2001r. oraz że od 2013r. nie zwracał się do pozwanej o pomoc, a także że nie chce żadnej pomocy finansowej od pozwanej (k-174 verte). Okoliczność nie zwracania się przez powodów do pozwanej o pomoc od 2013r. przyznała też pozwana (k-175).

Wobec tak kategorycznego przyznania przez powoda, że w okresie roku poprzedzającego wytoczenie powództwa w niniejszej sprawie nie zwracał się do pozwanej o pomoc, która to okoliczność została przyznana przez pozwaną, bez naruszenia przepisów prawa procesowego regulujących postępowanie dowodowe wskazanych w apelacji Sąd Okręgowy władny był oddalić wniosek o przesłuchanie świadka M. S. na okoliczność wzywania pozwanej do wywiązania się z obowiązków wynikających z wiążącej strony umowy darowizny oraz wywiązywania się przez pozwaną z tych obowiązków po tym wezwaniu.

Z powyższych przyczyn również Sąd Apelacyjny oddalił wniosek powodów zawarty w apelacji o przesłuchanie świadka M. S. na okoliczności wzywania pozwanej do wykonania obowiązków wynikających z umowy stron oraz ich nie wykonania po wezwaniu.

Z kolei wobec ustalenia przez Sąd I instancji, że powodowie z uwagi na swój wiek oraz stan zdrowia wymagają opieki, Sąd Apelacyjny oddalił wniosek powodów o przesłuchanie świadka M. S. na tę okoliczność (art. 217 § 3 k.p.c.).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego bezzasadnym jest też zarzut apelacji naruszenia przez Sąd I instancji zasady swobodnej oceny dowodów przy ocenie zeznań powoda i ustalenie, że powodowie nie oczekiwali pomocy od pozwanej. W sytuacji bowiem gdy powód w sposób kategoryczny i jednoznaczny zeznał, że w okresie od 2013r. nie zwracał się do pozwanej o pomoc, a także, że nie chce od pozwanej żadnej pomocy finansowej (k-174v), bez naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy władny był dokonać ustaleń zakwestionowanych przez powodów w ich apelacji.

Konsekwencją braku skutecznego podważenia przez skarżących ustaleń Sądu I instancji co do relacji pomiędzy stronami w okresie roku poprzedzającego doręczenie pozwanej odpisu pozwu powodów wniesionego w niniejszej sprawie, a zwłaszcza przyczyn nie udzielania pomocy powodom przez pozwaną w tym okresie oraz co do niewykazania przez powodów by pozwana dopuściła się rażącej niewdzięczności wobec powodów, jest też bezzasadność zarzutu naruszenia zaskarżonym wyrokiem art. 898 § 1 k.c.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego trafnie wskazał również Sąd Okręgowy, że przy ocenie roszczenia powodów istotne znaczenie ma też okoliczność, że pozwana w 2002r. utraciła posiadanie spornej nieruchomości, którą dysponuje rodzina powodów, nie uzyskuje też z tej nieruchomości żadnych korzyści. Korzyści te natomiast uzyskuje były mąż pozwanej, a syn powodów, w tym między innymi dopłaty unijne w kwocie około 14.000 złotych rocznie. Podkreślenia też wymaga okoliczność, że beneficjenci dochodów ze spornej nieruchomości czyli syn powodów oraz syn pozwanej, a wnuk powodów, sprawują bezpośrednią opiekę nad powodami, co czyni bezzasadnym zarzut jakoby powodowie byli niezbędnej opieki pozbawieni.

Reasumując powyższe rozważania stwierdzić należy, że zachowanie powodów w sposób jednoznaczny wskazuje na to, że w istocie powodowie nie są zainteresowani uzyskaniem pomocy od pozwanej, a swym postępowaniem wręcz uniemożliwiają pozwanej wywiązanie się z zawartej umowy. Natomiast rzeczywistą motywacją postępowania powodów wnoszących pozwy przeciwko pozwanej jest po pozbawieniu pozwanej posiadania spornej nieruchomości, a w konsekwencji możliwości uzyskiwania z niej dochodów, pozbawienie jej również prawa własności do tej nieruchomości.

Z powyższych przyczyn uznając apelację powodów za niezasadną Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. ją oddalił. Jednocześnie uznając, że nie ustały przyczyny, dla których Sąd I instancji nie obciążył powodów kosztami postępowania, Sąd Apelacyjny uznał, że również w postępowaniu apelacyjnym uzasadnione jest zastosowanie w

stosunku do powodów art. 102 k.p.c. O pozostałych kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 98 k.p.c.